

СЕМАНТИЧНІ ГРУПИ ТЕМАТИЧНОГО ПОЛЯ “ЛЮДИНА” У ФРАЗЕОЛОГІЧНОМУ ВИРАЖЕННІ

Фразеології як виразники етнокультурної інформації належить важлива роль у мовній картині світу кожного народу. У статті проаналізовано засоби реалізації символічних значень окремих фауноназв у складі фразеологічних одиниць. На основі фразеологізмів з компонентами фауноназвами уточнено лексико-тематичне поле “Людина”, окреслено семантичні поля і семантичні групи в його межах.

Ключові слова: мовна картина світу, фразеологічна одиниця, фауноназва, тематичне поле, семантичне поле, семантична група.

Мова – це скарбниця національної культури. Вона відображає психологію етносу, його менталітет та світогляд. В. фон Гумбольдт вважав, що “мова, незважаючи на всі зовнішні впливи, зберігає свою індивідуальність, яка притаманна її характеру... У мові ми завжди знаходимо сплав власне мовного характеру з тим, що мова перейняла від характеру нації [...] мова може бути побудована тільки з допомогою нації, якій вона належить” [5, с. 372–373].

Кожному етносу властивий певний тип мислення, певні етнокультурні риси, що безпосередньо відображені у його мові. Національно-мовну картину світу формує цілий ряд позамовних чинників, зокрема географічний, історичний, національний, культурний, релігійний, які відіграють важливу роль „у формуванні образних еталонних стереотипів сприйняття та осмислення дійсності, крізь які етнос „бачить” світ” [2, с. 61]. За О. Голубовською, образні еталонні стереотипи можна визначити як „національні інтелектуально-оцінні концепти (НІОК) [...] Будучи сполучною ланкою між сприйняттям, мисленням і мовою, НІОК реалізуються на лексичному рівні мовної системи у вигляді певних образів, еталонних стереотипів та символів” [2, с. 62].

В. фон Гумбольдт, досліджуючи мовний феномен, зазначав, що „розбіжності між мовами є щось більше, ніж просто знакові розбіжності слова, форми слів утворюють і визначають різні мови за своєю сутністю, за своїм впливом на пізнання та почуття, що в дійсності є різноманітними світоглядами” [4, с. 370]. Цю думку поділяє також О. Городецька, зауважуючи, що „кожна мова здійснює свій власний поділ світу у значеннях слів (лексика), в особливій образності (фразеологія), в особливій конструкції понятійних категорій (граматика). Своєрідність кожної мовної системи по-

лягає саме в особливості значень мовних одиниць, які так чи інакше створюють картину світу [...] Кожна мова створює свою власну модель світу, адже різні мови – це різні світи, хоча вони й можуть мати певні спільні риси” [3, с. 8-9].

Б.Серебренніков характеризує мовну картину світу як „цілісний глобальний образ світу, який є результатом усієї духовної активності людини у процесі всіх її контактів зі світом” [10, с. 19]. Оригінальне тлумачення картини світу подає А. Гуревич, розглядаючи її як „сітку координат”, через які люди сприймають дійсність та будують образ світу, який існує в їхній свідомості [6, с. 15]. Трактуючи мовну картину світу як загальнолюдський універсум і як національне мовне явище, В. Жайворонок асоціює її із мозаїкоподібною польовою системою взаємопов’язаних мовних одиниць, що через складну систему фонетичних явищ, лексико-семантичних і граматичних значень, а також стилістичних характеристик відбиває відносно об’єктивний стан речей довкілля і внутрішнього світу людини, тобто загалом картину світу [7, с.26]. Ж. Соколовська, досліджуючи проблему мовної картини світу, визначає її як „сукупність уявлень людини про об’єктивну дійсність, глибинну основу, „смісловий каркас”, на який накладається складна сітка мовних відношень [11, с. 153]. Своє розуміння мовної картини світу висловлює й Н. Шведова, котра осмислює її „як вироблене багатовіковим досвідом народу і реалізоване засобами мовних номінацій зображення усього існуючого як цілісного і багатоаспектного світу, що своєю будовою й осмисленими мовою зв’язками своїх частин представляє, по-перше, людину, її матеріальну і духовну життєдіяльність і, по-друге, усе те, що її оточує: простір і час, живу і неживу природу, соціум” [13, с. 5].

Відомим є той факт, що на особистість значною мірою впливає її менталітет, таким чином, він позначається і на мовній картині світу окремого індивіда. У свою чергу мовна картина світу окремої людини є вмістилищем як індивідуальних цінностей, пов’язаних з культурним, професійним, віковим досвідом, так і колективних цінностей етноспільноти, до якої належить ця людина. З іншого боку, національно-мовна картина світу є лише колективним надбанням народу. У ній виявляються особливості національного характеру, любов до народної творчості, прагнення до збере-

ження народних традицій, звичаїв, вірувань, своєрідність світосприйняття. У праці польського філолога Є. Бартмінського “Точка зору, перспектива, мовна картина світу” [1] подане одне із численних визначень мовної картини світу: “Під мовною картиною світу я розумію, – пише дослідник, – закріплену в мові інтерпретацію дійсності, яку можна подати у вигляді суджень про світ. Це можуть бути судження, закріплені в самій мові, в її граматичних формах, лексиці, клішованих текстах (наприклад, прислів’ях) або імпліфіковані формою і текстами мови” [1, с. 88]. І додає дуже важливе, на наш погляд, застереження: “Слова не віддруковують речі фотографічно, вони швидше портретують їх ментально” [1, с. 89].

В.Кононенко зазначає, що для українця „образно-символічного характеру набувають передовсім назви на позначення явищ і предметів повсякденного життя, що відбивають особливості побуту, культури, традицій, звичок, прикмети навколишнього середовища [...] Частина слів-символів несе на собі помітний відбиток народнопоетичної традиції, що йде переважно від української народної пісні, історичної думи, а підґрунтям має світобачення, світосприймання українців” [8, с.41-42]. У наукових працях мовні картини світу вивчають, як правило, за лексичною системою мови – народнорозмовної з її діалектами (територіальними, соціальними, професійними) чи літературної на певному синхронному зрізі. Праць, у яких мовна картина описувалась би лише на фразеологічній системі (ми схилиємось до того, що така система усе ж є), поки що мало. Спробуємо долучитися до таких досліджень за матеріалами, зібраними з сучасних і давніших власне фразеологічних і паремійних збірок, виокремивши лише структури з компонентами-фауноназвами.

Однією із найнадійніших схованок культурної інформації є фразеологія – паремії та власне фразеологізми. Як влучно зазначають В.Ужченко та Д.Ужченко, фразеологізми – це „картини світу із закодованою інформацією про минуле, наших предків, їхній спосіб сприйняття світу та оцінку всього сущого; вони акумулюють культурні потенції народу, тільки йому притаманним способом маніфестують дух і неповторність ментальності нації. Фразеологічні одиниці ввібрали історичні події й соціальне життя, вирізняють найменші порухи нашого серця, розказують про неосяжний світ людських почувань, вражають точністю асоціацій між природою, звичайними життєвими фактами і людською поведінкою, нашими емоціями й учинками. Вони – скарбниця поетичних уявлень народу” [12, с. 8].

Отже, можна стверджувати, що фразеологізми

можуть самі творити картину світу нації без участі інших культурологічних чинників. Цю картину світу називають фразеологічною. Вона є важливою складовою частиною національно-мовної картини світу.

Фразеологія – таке мовне явище, в якому етнокультура знайшла найбільш яскраве віддзеркалення. Слова у фразеологічних одиницях (далі – ФО) втрачають свою функцію носіїв прямого лексичного значення і набувають іншого наповнення, що робить фразеологізми одиницями не лише лінгвістичними, а й культурологічними. Як констатує І.Тимошенко, „прислів’я (а також власне фразеологізми. – Н. Б., В.Т.) краще, ніж будь-який інший вид народної словесності виражають світогляд народу, його релігійні, моральні і правові поняття. Це живі пам’ятки, що характеризують народ як особистість, і, нарівні з билинами і піснями, представляють дух чи характер народний в його первісному, природному стані” (За Пилипчуком: 2008 [9, с. 37]).

ФО, відбиваючи екстралінгвальні явища, „вербалізують їх у словесно-знаковій формі” [12, с. 280]. Фразеологічна мотивованість являє собою систему образів, на підставі яких, як вважає І. Франко, можна „відтворити інтелектуальне і моральне обличчя народу” (За Пилипчуком: 2008 [9, с. 108]). Ці образи так чи інакше відображають матеріальну, соціальну або духовну культуру певної мовної спільноти.

Культурно-національна семантика фразеологізмів представлена в елементах їх внутрішньої форми, у тематично-семантичних групах на позначення предметів побуту, соціальних і родинних стосунків, просторової орієнтації, небесної сфери тощо, які, метафоризуючись, поєднуючись асоціативним зв’язком, створюють національно орієнтовану „картину світу” [12, с. 285]. Лексика, наприклад, оцінює людину щодо моральності позитивно і, частіше, негативно. Є. Бартмінський констатує переважання оцінок, які стосуються соціальної поведінки: жорстокість, нещирість, несерйозність, агресивність, зрадливість, підступне прислужництво, набридливність, сварливість, зверхність, фальш, мінливість; на другому рівні – активність / пасивність людини; далі – інтелектуальні здібності / недоліки; життєва позиція, соціальний статус, зовнішній вигляд, матеріальне становище [1, с. 102–103]. Як бачимо, поведінкова характеристика – найактуальніша для людини оцінка. Оскільки фразеологізми – це теж іменування предметів, дій тощо, то оцінний компонент їх семантики як обов’язковий чинник метафоризації є важливим функціональним визначником стилістичної характеристики таких стійких мовних одиниць. Якщо мовна картина сві-

ту – це інтерпретація реальності, то в кожній мові відповідно до ментальності її носіїв можна визначити життєво важливі для цих носіїв елементи реальності. Для українців це, очевидно, довкілля – флора і фауна, ними вони сегментують і категоризують явища, і здійснюють цей аналіз відповідно до свого не лише життєвого, а й інтелектуального досвіду.

З погляду лінгвокультурології, особливу увагу привертають фразеологічні одиниці, що містять у своєму складі назви реалій фауни. Фразеологізми з компонентами-фауноназвами й образами, запозиченими з тваринного світу, складають більшу частину всієї фразеології тієї чи іншої мови. Цей пласт фразеології підтверджує її тяжіння до антропоцентризму, адже, говорячи про тварин, людина перш за все мала на меті відтворити ситуацію, пов'язану з людським існуванням: вказати на позитивні чи негативні риси характеру, показати поведінку, висловити свої емоції та почуття тощо. Так, наприклад, **вовк** у мовній свідомості українця символізує жадібність (*витягни вовкові й зуби, то він апетит не згубить* (Паз., с. 200)) та жорстокість (*у кого серце вовче, той їсть, кого хоче* (Паз., с. 206)). **Кішка** є символом доброго духа житла, охоронця малої дитини (*кіт мурличе – дітей кличе* (Паз., с. 185)), шкідливого ласуна (*кіт воркоче, бо кашки хоче* (Паз., с. 184); *знає кішка (чиє сало з'їла)* (Удов., 1, с. 230)). **Собака** – символ вірного друга (*собака як сказиться, з двору біжить, щоб хазяїна не вкусити* (Паз., с. 195)), надійності, непідкупності, мудрості. **Заєць** символізує боягузтво: *заєць від куця, а жаба від зайця тікає* (Паз., с. 208). **Кінь** – символ багатства (*кінь молодий у гроші йде, а старий виходить* (Паз., с. 161)), швидкості (*доброму коневі не довгі верстви* (Паз., с. 160)), волі (*і золоті удила коневі не милі* (Паз., с. 161)), та вірності (*кінь не видасть – і ворог не знайде* (Паз., с. 161)). Вказані фауноназви найчастіше вживаються у фразеологізмах і пареміях та мають широкий діапазон символізму.

Враховуючи досвід вчених та спираючись на вже відомі ідеографічні класифікації, фразеологічні одиниці (а в нашому матеріалі переважно паремії) з компонентами-фауноназвами, що функціонують в українській мові, можна згрупувати у тематичне поле „Людина”. У межах цього поля виділяємо 7 семантичних полів: „Емоції та почуття”, „Риси характеру”, „Поведінка”, „Соціальне і матеріальне становище”, „Мисленнєва діяльність”, „Фізична діяльність”, „Зовнішній вигляд”.

Семантичне поле „Емоції та почуття” має такі семантичні групи:

„Страх”: *всі на вовка йдуть, а близько не підступають* (Паз., с. 203); *сильніш звіра від*

кішки нема для мишки (Паз., с. 174).

„Злість”: *коло нього й пес не втримається* (Паз., с. 191); *зіркає очима як вовк* (Фр., 1, с. 354).

„Тривога”: *коти шкребуть на (по) серці (на душі)* (Удов., 1, с. 268, 2, с. 38); *сидіти як собака у човні* (Удов., 2, с. 199).

„Розчарування”: *славні бубни за горами, а прийдеши ближче – собача шкура* (Паз., с. 195); *вхопив як собака муху* (Юрч., Івч., с. 141).

„Здивування”: *буває, що і ведмідь літає* (Паз., с. 198); *певне, вовк у лісі здох* (Паз., с. 207); *певно, собака в рові утонув* (Паз., с. 193).

Семантичне поле „Риси характеру” охоплює такі семантичні групи:

„Волелюбність”: *заєць поле любить* (Паз., с. 208); *старого собаку важко до ланцюга привчити* (Паз., с. 196).

„Гордість”: *лучше бути хвостом живої собаки, чим головою дохлого лева* (Паз., с. 177); *ніж у вовка милості просити, то лучше сразу вбить* (Паз., с. 205).

„Сміливість”: *солі на хвіст вовку насипав* (Паз., с. 206); *впіймати вовка за вухо* (Удов., 1, с. 122).

„Боягузтво”: *лаяв заєць вовка, тільки вовк того не чув* (Паз., с. 208); *кінь до бою йде, а корча боїться* (Паз., с. 161).

„Ледарство”: *ще й кіт не валявся* (Удов., 2, с. 263); *аби кінь добрий на пащу, а до роботи байдуже* (Паз., с. 159).

„Скнарість”: *цитає корову по вдою, то молока не пили* (Паз., с. 158); *вола правити (за що)* (Удов., 1, с. 119).

„Відважність”: *вовків боятися (в ліс не ходити)* (Удов., 1, с. 115); *раз козі смерть* (Паз., с. 170).

Семантичне поле „Поведінка” містить ФО таких семантичних груп:

„Недовіра”: *не вір, бо то звір, хоть не вкусить, то налякає* (Паз., с. 197-198); *не вір собаці, бо вкусить* (Паз., с. 192).

„Безвідповідальність”: *паршиве ягня цілу череду запаскудить* (Паз., с. 151; 2, 3, с. 473); *звикли коти очі жмурити та голови ховати* (Паз., с. 184).

„Обережність”: *не жируй з ведмедем, а то він тебе задавить* (Паз., с. 199); *не давай зайцеві моркву берегти, а лисиці курей стерегти* (Паз., с. 198);

„Необачність”: *пішов вовк по вовну та й сам став ся остриженим* (Паз., с. 206); *коли б мишка не скакала, то б і ніжку не зламала* (Паз., с. 186).

„Поспішність”: *не діли шкуру невбитого ведмедя* (Паз., с. 198); *не поспішай з козами на торг* (Удов., 2, с. 70).

„Пліткарство”: *кажуть на вовка – гладкий, а він тиждень не їв* (Паз., с. 204); *не чудно, що кінь здох, але хто дав псам знати* (Паз., с. 164).

„Дбайливість”: *в дорозі, в гостині пам'ятай*

о худобині (Паз., с. 149); і мишка в свою норку тягне корку (Паз., с. 186).

Семантичне поле „**Соціальне і матеріальне становище**” творять ФО таких семантичних груп:

„**Незалежність**”: вола дарують без ярма (Паз., с. 154); кожний заєць свій кряк любить (Паз., с. 208); кожний лис свою нору любить (Паз., с. 209).

„**Залежність**”: на чийм коні сидиш, тому пісню співай (Паз., с. 163); життя вільне, як собаці на прив'язі (Паз., с. 196).

„**Бідність**”: як церковна миша (Паз., 1, с. 55); дражнити собак (Удов., 1, с. 178).

„**Приреченість**”: най буде і яка лисиця – з цурки не викрутиться (Паз., с. 210); не минеться, як кози на торг (Паз., с. 170).

„**Рівність**”: чухайся віл з волом, а кінь з конем (Паз., с. 156); пес і собака – то віра однака (Паз., с. 194).

„**Нерівність**”: далеко куцому до зайця (Удов., 1, с. 159); я з тобою свині не пас (Фр., 3, с. 86).

„**Справедливість**”: оділлуться (віділлуться) вовкові овечі сльози (слізки) (Удов., 2, с. 97; Паз., с. 200); побили кішку мишині слізки (Паз., с. 186).

„**Несправедливість**”: котрий віл тягне, того ще й б'ють (Паз., с. 155); лиса за кожух б'ють (Паз., с. 210).

Семантичне поле „**Мисленнєва діяльність**” містить такі семантичні групи:

„**Досвідченість**”: стара лисиця від собак захиститься (Паз., с. 210); кручену віцю вовк не бере (Паз., с. 151; Фр., 1, с. 282); старий віл борозни не псує (Паз., с. 155; Фр., 1, с. 332).

„**Розумова обмеженість**”: волам (бикам) хвосту крутити (Паз., с. 155; Удов., 1, с. 119); великий татарський кінь, а дурний (Паз., с. 162).

„**Обізнаність**”: чує кішка, де мишка є (Паз., с. 186); і скотина розумна, даром, що не говорить (Паз., с. 149).

Семантичне поле „**Фізична діяльність**” охоплює такі семантичні групи:

„**Бігати**”: біжить як ведмідь (Юрч., Івч., с. 20); як солоного зайця (ганяти) (Удов., 2, с. 282; Удов., 1, с. 136).

„**Бити**”: як Сидорову козу (бити) (Удов., 2, с. 281); б'ють як kota (Юрч., Івч., с. 67); дістався, як пес під костур (Юрч., Івч., с. 113).

„**Ховатися**”: сидить, як миша під віником (Юрч., Івч., с. 93); сховався, як миша в запічку (Юрч., Івч., с. 93).

„**Накинутися**”: як кіт на мишу (накинутися) (Удов., 2, с. 274); зірвався, як пес з ланцюга (Юрч., Івч., с. 113).

„**Застосувати силу**”: бикові роги скрутити (Удов., 1, с. 50); дурна сила – норовиста кобила (Паз., с. 165).

Семантичне поле „**Зовнішній вигляд**” має

такі семантичні групи:

„**Зріст**”: маленька собачка – повік щеня (Паз., с. 191); великий, як ведмідь (Юрч., Івч., с. 20); виріс, як кіт навсидячки (Юрч., Івч., с. 67).

„**Непривабливість**”: якби собаки побачили, то б три дні брехали (Паз., с. 197); поглядиш, козле, у воду на свою вроду (Паз., с. 170); пасує, як волам карита (Фр., 1, с. 332); ой ти необлизане теля! (Фр., 3, с. 267).

„**Прикметність**”: знати кобилу по хвості (Паз., с. 166); цілу віцю на голові носить (Паз., с. 209; Фр., 1, с. 283); кучерявий як баран (Юрч., Івч., с. 12).

Наведені мовні факти змушують підкреслити, що фауно назви не завжди є основним смисло-творчим компонентом власне фразеологізму чи паремії – нерідко поведінкова, цебто дієслівного компонента, характеристика є визначальною. Наприклад у порівняльних конструкціях: каркати, як ворона; скакати як коза; працювати як бджола; танцювати як слон; щибетати як соловейко; лізти леву в пащеку та ін. словом-ідентифікатором буде саме дієслово. Порівн.: набридати сваркою, стрибати незграбно, говорити приємно, робити щось бездумно. Але стереотипні значення, тобто внутрішня форма фауно назви, та ознака, яку народ “приписав” назві тварини, птаха, комахи якраз і творить характеристику за дією, поведінкою, суспільним становищем, психологічним станом, зовнішністю тощо. У нашому матеріалі найчастіше фігурують назви: собака, кіт (кішка), кінь, корова, коза, вовк, ведмідь та заєць.

Ми цілком приймаємо висновок Є. Бартмінського про те, що “значення про об'єктивний світ фільтруються суспільною свідомістю, трансформуються відповідно до прийнятої в суспільстві системи норм і оцінок, потреб і настанов. Вони формуються в межах пізнавальних зразків, для яких ключове значення має категорія точки зору” [1, с. 186] (виділено нами – Н. Б., В. Т.).

Аналіз фразеологізмів як одиниць лінгвокультурологічного рівня вкотре підтверджує думку про те, що в центрі культурного простору перебуває саме людина. Мовний образ людини, сфера її емоційної й раціональної поведінки, її життя, смерть і доля відтворені культурою. Довершене мистецьке оформлення лаконічних і смисломістких згустків народного досвіду варто вважати одним із найважливіших чинників, що сприяє тривалісній активності фразеологізмів. Мистецька викиченість – результат праці багатьох поколінь, які ретельно відшліфовують кожну деталь тексту, зберігаючи тільки найцінніше та найнеобхідніше. „Складний процес кристалізації зразка досконалої форми нагадує роботу ювеліра, який для того, щоб показати світові неповторну красу коштовного каменя, змушений

відкинути всі зайві нашарування і водночас остерігатися, аби не порушити цілісності, природної недоторканості прекрасного зерна” [10, с. 141]. Проведений аналіз, його фактичний матеріал гостро ставить і досі однозначно не вирішену проблему мотивованості фразеологічного чи й паремійного значення. Після *єдностей, зрощень і сполучень* В. Виноградова, а також *виразів* Б. Ларіна багато написано про символічне значення слів, що могло б накладатися на Виноградівську класифікаційну матрицю задля уточнення характеру мотивованості. Та це вже тема іншої статті.

Джерела та умовні скорочення їх назв

- Фр.** – Галицько-руські народні приповідки: у 3 т. / Збір., упоряд. і пояснив Др. Іван Франко. – 2-ге вид. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006–2007. – Т. 1. – 2006. – 832 с.; Т. 2. – 2006. – 818 с.; Т. 3. – 2007. – 699 с.
- Паз.** – Прислів'я та приказки: Природа. Господарська діяльність людини / Упоряд. М. М. Пазяк; відп. ред. С. В. Мишанич; АН УРСР, Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського. – К.: Наук. думка, 1989. – 480 с.
- Удов.** – Удовиченко Г. М. Фразеологічний словник української мови: у 2 т. / Г. М. Удовиченко. – К.: Вища школа, 1984. – Т. 1. – 304 с.; Т. 2. – 384 с.
- Юрч., Івч.** – Юрченко О. С. Словник стійких народних порівнянь / О. С. Юрченко, А. О. Івченко. – Х.: Основа, 1993. – 176 с.

Список літератури

1. Бартминський Е. Языковой образ мира: очерки по этнолингвистике / Е. Бартминський; пер. с пол. – М.: Индрик, 2005. – 528 с.
2. Голубовська О. І. Метафорико-символічні іпостасі зоонімів у рамках фрагмента мовної картини світу “Царство тварин” (на матеріалі української, російської, англійської та китай-

ської мов) / О. І. Голубовська // Мовознавство. – 2003. – № 6. – С. 61–68.

3. Городецька О. В. Національно-марковані концепти в британській мовній картині світу ХХ століття: автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.04 / О. В. Городецька; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2003. – 21 с.
4. Гумбольдт В. Избранные труды по языкознанию / В. Гумбольдт. – М.: Прогресс, 1985. – 450 с.
5. Гумбольдт В. Язык и философия культуры / В. Гумбольдт. – М., 1985. – 450 с.
6. Гуревич А.Я. Категории средневековой культуры / А. Я. Гуревич. – М.: Искусство, 1984. – 350 с.
7. Жайворонок В. В. Мова і духовний розвиток народу / В. В. Жайворонок // Мовознавство. – 1999. – № 3. – С. 22–30.
8. Кононенко В. І. Мова. Культура. Стиль : зб. наук. пр. / В. І. Кононенко. – К.; Івано-Франківськ, 2002. – 460 с.
9. Пилипчук С. М. “Галицько-руські народні приповідки”: пареміологічно-пареміографічна концепція Івана Франка / С. М. Пилипчук. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2008. – 219 с.
10. Серебренников Б.А. Роль человеческого фактора в языке: Язык и картина мира / Б.А.Серебренников. – М.: Наука, 1988. – 285 с.
11. Соколовская Ж. П. Картина мира в значениях слов – семантические фантазии или „катехизис семантики”? / Ж. П. Соколовская. – Симферополь : Таврия, 1993. – 231 с.
12. Ужченко В. Д. Фразеологія сучасної української мови : навч. посіб. / В. Д. Ужченко, Д. В. Ужченко. – К.: Знання, 2007. – 494 с.
13. Шведова Н. Ю. Теоритические результаты, полученные в работе над „Русским семантическим словарем” / Н. Ю. Шведова // Вопросы языкознания. – 1999. – № 1. – С. 3–6.

Phraseology as an exponent of ethnic and cultural information has an important role in the language world picture every nation. The article analyzes the means of the individual character faunnames within idioms. On the basis of phraseological with components-faunname specified lexical-thematic field „Man” and determined the semantic field and semantic groups within it.

Keywords: language world picture, phraseological unit, faunname, thematic field, semantic field, semantic group.

Фразеологии как выразителю этнокультурной информации принадлежит важная роль в языковой картине мира каждого народа. В статье проанализированы способы реализации символических значений отдельных фауноназов в составе фразеологических единиц. На основе фразеологизмов с компонентами-фауноназами уточнено лексико-тематическое поле „Человек”, обозначены семантические поля и семантические группы в его пределах.

Ключевые слова: языковая картина мира, фразеологическая единица, фауноназва, тематическое поле, семантическое поле, семантическая группа.